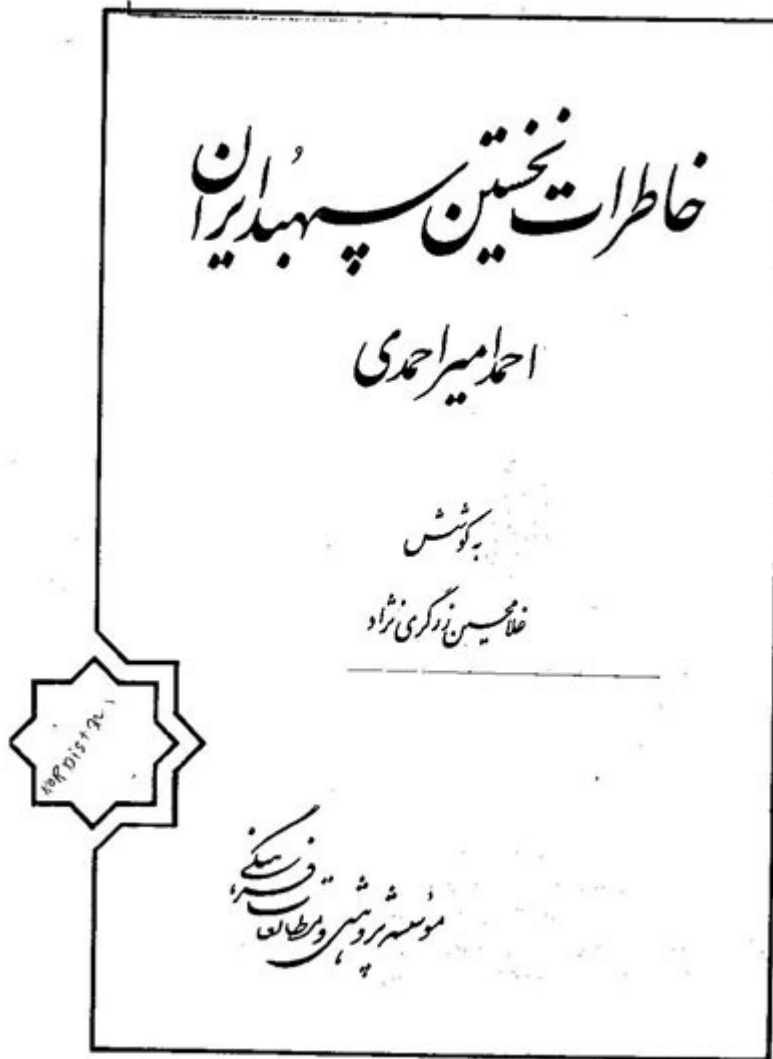

بیره‌وه‌رییه‌کانی "قه‌سسای لورستان"

امیر احمدی، احمد؛ "خاطرات نخستین سپهبد ایران"، به کوشش غلامحسین زرگری نژاد، موسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، تهران ۱۳۷۳ [۱۹۹۴]، ۷۱۶ صفحه، فارسی.

سپه‌ه‌یود ئه‌میر ئه‌حمه‌دی به "ئه‌میر قه‌سسای لورستان" ناوی ده‌ر کردووه ئه‌ویش به‌ه‌وی ئه‌و جینایه‌تانه‌وه که ده‌ر حه‌ق به‌گه‌لی لوری کرد، به‌لام ئه‌و کرده‌وانه‌ش که له کوردستان کردوونی که‌متر نه‌بوون له "شاکار" مه‌کانی لورستانی و به‌م پییه‌ده‌توانین سوک و سانا به‌قه‌سسای لورستان و کوردستان هه‌ر دوکیانی ناوبه‌رین.

ئه‌میر ئه‌حمه‌دی په‌روه‌رده‌ی "مه‌درسه‌ی قه‌زاقخانه" ی تارانه و هه‌موو ماوه‌ی ته‌مه‌نی له‌په‌ی "گروه‌بانی" یه‌وه تا سپه‌ه‌یودی، وه‌ک به‌رزترین په‌لی سوپایی ئیران، له‌خزمه‌ت حکومه‌تی ره‌زاشا و محه‌مه‌دره‌زاشای په‌هله‌ویدا بووه. په‌یوه‌ندی ئه‌میر ئه‌حمه‌دی و ره‌زاشا عه‌ینوبیلا په‌یوه‌ندی ئایه‌تول‌لا خه‌ل‌خالی و خومه‌ینی بووه واته هه‌رکات و ساتی ره‌زاشا ویستییی ناوچه‌یه‌ک و خه‌ل‌کیک سه‌رکوت بکات یان به‌قه‌ولی خوی ئاژاوه‌یه‌ک ه‌یور بکاته‌وه، ئه‌میر ئه‌حمه‌دی نارده‌ته سه‌ریان.

بیر هوهرییهکانی ئهمیر ئهمهدی لیواولیون له پاساودان و پاکانه کردن بو خو و بو ئهو رژیمهی که خزمهتی پیدهکرد و بهم پنییه له گهلنیک شویندا دوورن له راستی به لام سهره رای ئهوانهش خوینهر لهو هموو دلرهقی بی بهزمییهی ئهو وەک تاکه کهمس و حکوممهتی رهزاشا و هک سیستهم، سهری سوور دهمینیت و له خوی دهپرسیت حکوممهتیک که بو خزمهتی خه لک دهمه لاتی به دهسته وه گرتوه چون دهتوانیت له گهل ههمان ئهو خه لکه بهو شیوه نامرؤفانهیه بجوولیته وه؟ ئایا به هیز کردنی حکوممهتی ناوهندی دهبی به ویست و ناواتی خه لک بیت یان بهو هموو خوین رشتن و ویرانییه. ئه وهی ئهو و رهزاشا له ناوچه عه شیره تیهکانی ئیرانیان کردوه ئوروپاییهکان له گهل سوورپنشتی خوچی یی ئهمریکا و ئهمریکا له گهل خه لکی قیه تنامی نه کردوه.

ئهمیر ئهمهدی یه کم کهمس بووه که به فهرمانی رهزاشا "لهشکری غهرب" ی پیک هیناوه و خوی و هک سهر لهشکر فهرماندهیی کردوه. لهشکری غهرب هموو کرماشان، کوردستان، نیلام و هممه دانی گرتوته بهر. (ل. ۱۸۸ ی بیر هوهرییهکان). لهو مهئمووریه تانهیدا له گهل شابهختی، رهزم نار، جه هانابانی، حه سن ئه رفه ع و ئهمیر ته هماسبیدا هاوکاری کردوه که دهستی هموویان به خوینی کورد سووره. "من له کاتی فهرماندهیی لهشکری غهرب دا له پشت دهروازهی شاری بروجرد و هممه دانه وه تا شوینه سنووریهکان، هموویم له "اشرار" پاک کرده وه" (ل. ۲۷۰)

له کتیه کهدا، ئهمیر ئهمهدی باسی سه فهری سالی ۱۳۰۴ [۱۹۲۵] ی رهزاشا بو نازه ربایجان دهکات و دهلی ئهمیر ته هماسی سمایل ناغای سمکوی بانگه نشتن کردبوو بیت و له بهر دم سهر بازخانهی سه لماس چاوی به سهر دار سپه (رهزاشا) بکهویت. ".... سهر دار سپه به هه لهی ئهمیر ته هماسی زانی به لام خوی نه دوزاند هه ندیک چاک و چوینی له گهل سمکو کرد و گوتی هه ندیک کارم پیته که دواتر باسی ده کهین... من و هاوریانی دیکه ی سهر دار سپه ئهو شه وه تا بهیانی نه خهوتین نه کا له لایهن سمکوه هیزشمان بکریته سهر... " (ل. ۲۵۹). بهیانی روژی دوایی چووین بو سابلاغ (مه هاباد) و شهویک لهوی ماینه وه ئینجا چووین بو تهوریز (ههمان لاپه ره). سه بهار هت به سه فهری ئهو سالی رهزاشا بو مه هاباد له کتیه کهدا هیچی دیکه نه گوتراوه.

دواتر ئهمیر ئهمهدی ده بیته فهرماندهی لهشکری نازه ربایجان و ده کریته مهئمووری داکووژاندنی شهر له سهر دهشت. له باسی سهر دهشتدا ده نو سیت خه لکه کهی ئه وه نده ده وله مندنه هموویان جل و بهرگی ئاوریشمین له بهر دهکن (۲۷۰) کیشه ی سهر دهشت شهر ی پشده رییهکانه که دهلی شاره کهیان سووتاندبوو. "کاتی گه شتمه مه هاباد شهر ی تهن به تهنی سوپاییهکان له گهل "اشرار" بوو" (ههمان).... "سهر هک هو زانی شکاک، مامهش، گهورک، مهنگور، دیبوکری و هند... م بانگ کرد و گوتم ههر کامیان به ژماره یهک سواره ی عیل و تایفه ی خو یانه وه له سابلاغ ناماده بن. ئهم عیلاته نیشتمان په رستی گهر م وگورن و له ههر پیشه اتیک [ی ئهوتو] دا، پیشبرکیی یه کتر دهکن. کاتی هیزه که ناماده بوو، چووین بو سهر دهشت... شهر دهستی پیکرد... لهو عه شایره ی وا هاوکاری ئیمه یان ده کرد قهره نی ناغای مامهش بریندار بوو و کو مه لیک له عه شایر کووژران و بریندار بوون... سهر دهشتان له دهستی پشده رییهکان ده رهینا. له شوینی سهر دهشتدا قه سه بچه یهکی نویم دروست کرد و سهر بازخانه یهکی به هه بیه تم بنیات نا ... هه شت مانگ لهوی مامه وه. (۶-۲۹۴)

ئەمىر ئەحمەدى ئىنجا دەگەر ئىتەو بۆ مەھاباد و دەلى "تېلگرافم كرد بۆ ئەمىر خانى شىكاک بېت بۆ مەھاباد.... بە ۵۰ سوار مەھەشتى... بە سەر گۆرى ئەو ۸۰۰ ژاندر مەيەدا تېپەر بووين كە چەندسالى پېشتەر سىمكو ئەوانى لەگەل مەليكزادەدا كوشتبوو.... چوومە ناو شارى مەھابادەو. " (۲-۲۷۱).

سەمەرە ئەو مەھەبە ئەمىر خان لەرۆژى كووزرانى ژاندر مەكاندا لەگەل سىمكو بوو بەلام ماوەيەكى كەم دواى ئەو و تەنانەت پېش ئەو شۆرشى سىمكو تىك بشكىت، بە ۵۰ سوار مەھەبە چۆتە خزمەت ئەمىر ئەحمەدى و بۆى دەچىتە شەرى كوردى پېشەر و دواتر دەنیرریتە شەر مەجەنگى سىمكوش؛ فەر موو هەلبەگەرەو! ئەو خەسلەتتىكى ناسراوى عەشیرەيە كە زور جار دارى لە كوولەكەى رۆحى خەباتى كورد داو.

دواتر، تېلگرافى رەزاشا دەگاتى كە داوا لەئەمىر ئەحمەدى دەكرىت بچىت بۆ سەلماس كە لەوئى سىمكو ديسان سەرى هەلداو تەو، ئەو پېش دەست بەجى بەرەو ورمى و سەلماس و مەرى دەكەوتىت. "بېرم لەو كە دەو كە بۆ سەركوت كوردنى سەمىل ناغا هېچ چەكىك كارا تر نېيە لە ئەمىر خان كە لە 'فلز' ى خۆيتى... و كېشەى بنەمالەيىشى لەگەلدا هەيە" بابەتى سەبارەت بە "فېتەنى دووبارەى سىمكو" لە لاپەرە ۲۷۲ مە تا ۲۹۰ ى كىتەبەكەى بۆ تەرخان كراو. لەم بەشەدا ئەمىر ئەحمەدى لە ئەمىر خان دەپرسىت تا چەندە لەگەل مندای؟ لە وەلامدا دەلەت "تا پای گيان". بە سەرۆكانى دىكەى عىلى شىكاكىش دەلى سىمكوم بۆ بگرن، دەلەن لەبەر ئەو كوردە بەلەن نادەين بېگرىن و بېدەينە دەستت بەلام دەيكووزىن! ئەو پېش دەلى باشە، بېكووزن. (۹-۲۸۸). پروون نېيە قسەكانى تېمسار چەندى راست و چەندى خۆ هەلكىشانە بەلام ئەگەر راست بىت جىگەى بېرلىكردنەون و لە رىگەى هەلسەنگاندنى هەلوئىستى هەر ئەو رېبەرەنەو دەزانين بۆچى خەباتى نەپسارەى سەدە و سالانى كورد هېشتا بە ئەنجامىك نەگەشتوو و ئىمە لە سەدەى بېست و يەكەمىشدا هەر بە ناوانى حكومەتتىكى نەتەو بېهەين. ماموستا هېمن راست دەكات كاتى دەلى "خەتای سواران نەبوو، پېش سوارەكانمان قورس و ناوستان".

ئەمىر ئەحمەدى دەنووسىت لە شەرى سەلماس لەگەل سىمكو دا سەدان كەس كووزران.

بەشكىكى زۆرى بېرەو مەريەكانى ئەمىر ئەحمەدى لە دەورى شەر لە لورستان دەگەر ئىت و ئەو بەلایەى وا ئەو، لە دوو مەئموورىيەتى جىاوازا، بە سەر 'اشرار' و اتە خەلكى هەزارى لورى هېناو لە باو مەر بەدوورە. بەلام كىتەبەكە لە باسى كوردستان و موكرىنايش خالى نېيە: ئەو بەشكىكە لە ناو مەركى لاپەرە ۳۹۸ ى بېرەو مەريەكانى ئەمىر ئەحمەدى لەژىر عىنوانى "موضوع استقلال كرد":

"سەر هەلدانى يەك لەدواى يەكى كوردان لاپەرەى خۆيناوى و دلەزىنى لە مېژووى سەدەكانى ئەم دوايەى ئىران و توركيا و عىراق و سووریا و لوبنان رەش كردۆتەو...." (۳۹۸)

بەم بۆچوونەو خۆينەر دەتوانى بزائىت "موضوع استقلال كرد" لە روانگەى ئەو مەھەبە چى بېت كە كردوويەتە بابەتتىكى سەر بەخۆ و لە لاپەرە ۳۸۹ دا ئەم عىنوانەى پى داو. ئەمىر ئەحمەدى دەنووسىت:

"رەزاشا لىستەى ناوى سەرۆكانى كوردى ئىرانى لاينەگرى سەر بەخۆى كوردى بە تېلگرافى رەمز بۆناردم و فەرمانى دا هەموويان بگرم بۆ ئەو هەوادى پەيوەندى لاينەگرانى سەر بەخۆى كورد [ى توركيا] لەگەل ئىران بېسىت. " ئىنجا چۆنەتى پىلاننىك دەگىر ئىتەو كە داير شتوو، سەرەتا فەرماندەى هەموو پادگانەكەنى ناوچەى بە نەينى بانگ كردو، لىستەى ناوى ئەو كەسانەى پىداون كە دەبوايە لە

ناوچهی ژیر فصرمانی ئهواندا بگيرين و پي گوتون به درو به هموو ئه کسانه بلين سپهه بود ئهمير
ئهمدهی برياره بيت بو ئيره و پينان رابگهينن هموويان له رۆزی ۱۰/۱۰/۱۳۰۹ دا بچه پادگانی
شويهکهی خويان بو ئهوهی پيشوازی لی بکهن، ئینجا هر لهوی بیانگرن! بهم شیوهیه له پریکدا و به
رۆژیک هموو ئه ۲۵۰ سهروکهی کورد تهنیا بهگویرهی گومان لیکراوییهک یان به حیسابی
راپورتی نهیاریک، گیراون و نیرراونه ته تاران، ههتا شههریوهری ۱۳۲۰ [له سهرکار لابرازی
رهزاشا] ماوهی ۱۱ سال له زینداندا ماونهتهوه! (۳۹۸-۹).

له چهند لاپه ره دواتر دا ئهمير ئهمدهی ههوالی سهركوت کردنی راپه رینی جوانرۆبییهکان (۱۳۰۹) و
شه ر لهگه ل "جافر سولتان" ده داته خوینهر، که به قسهی ئه، دهگاته ئهنجامی هه لاتنی جافسان بو
عیراق. (۳۹۵-۶)

له لاپه ره ۴۱۱ به دواوه نووسه ری بیره مرییهکان ههوالی رووداو مکانی شه ری دوو هه می جیهانی و
هاتنی هیزی هاوپهیمانی سو قیهت و ئینگلیز بو ناو ئیران رادهگهینیت و چهند راکهیندنی "ستادی
جهنگ" و مهجلیسی شورای ئیران له پیه وندهیدا دهخاته بهرچاوی خوینهر. به گویرهی راکهیندنی
یهکه م:

"سه عات ۱۰ ی بهیانی رۆزی ۳ ی شههریوهری ۱۳۲۰ هیزهکانی سو قیهت و ئینگلیز له باکور و
باشوور و باشووری رۆژئاوا ههاتوونه ته ناو ئیرانه وه، تهوریز، ورمی، خوی، میانداو، مه هاباد،
بناو، و..... یان بومباران کردوه.... و خوراسان، گورگان، مازندهران، گیلان و نازره باجانیشیان تا
مه هاباد داگیر کردوه." (۴۲۵-۹).

نووسه ره لهم قوناغه دا چونه تی له بهریه کچوونی ئه رته شی ئیران، هه لاتنی ئه فسه ره و سه ربازه کان و
چۆل بوونی پادگانه کان رادهگهینیت که میسداقی شهیره کهی ماموستا هه ژاره که ده لی "به بلا بوونی
دوو په ر ئاگاهی/ بوو بلاو ئه رته شی شاهه نشاهی!" دریزه ی کار که شه دهگاته ئه وهی ره زاشا به هموو
یال و کوپالیه وه له ۲۵ ی شههریوهری ۱۳۲۰ به فصرمانی هاوپهیمانان ئیستیعفا ده دات و له ئیران
ده رده کریت ئینجا محممه د ره زاشای کوری دینه سه ره حوکم و قشوونی ئیران مه جبوور ده کریت
بکشینه وه دیوی باشووری ئه م هیله که له به ری باکووریدا سو پای سوور جیگر بووه. هیله که به م
شویانه دا تپه ره ده بیت:

"له قه سه بچه ی شنو له باشووری رۆژئاوای ورمیوه بو حهیده ره ئاباد و میانداو له باشووری گو لی
ورمی و زه نجان و خورمه ئاباد له باشووری به حری خه زه ره و بابل و زیرئاب و سمنان و شاهروود
و علی ئاباد له رۆژه لات." (۴۴۳) له قوناغانه دا ئهمیر ئهمدهی ده بیته فصرمانداری نیزامی تاران.

را دهی دوور له باوه ری دیکتاتۆریه تی ره زاشا بو که سانیک که راسته خو نه یانینیوه و هه ستیان پی
نه کر دووه زه محمه ته بز انریت به لام کتیه که له چهند شویندا رووی راستی بی به زه یی و توندوتیژی
ره زاشا ده رده خات ئه وه شه سه ره رای ئه و راستییه ی که ئهمیر ئهمدهی ئه وده م و دواتر له سه رده می
کوری ره زاشا شه ده بشیک بوو له ده سه لات و ته نه انت دوای خانه نشینیش بوو به سه ناتۆری ئینتیسابی له
لایه ن محممه د ره زاشا وه، هر بو یه شه به راشکاوی ره مخنه ی توند له ره زاشا ناگریت. به لام دیسه نه که،
خوینهر له خویندنه وه ی هه ندیک لاپه ره ی کتیه که و باسی توندوتیژی ره زاشادا مووچرک به له شیدا
دیت و له و جانه م ره درنده یه ده ترسیت. به گویره ی نووسه ره، ره زاشا له قسه کردن له گه ل ئه فسه رانی

پایه‌بهرزی سوپادا جگه له "پدر سوخته" و "پدر سگ" و "مادر...." هیچی پئی نه‌گوتوون و هه‌رکات توور هه‌بوو بیته ئه‌فسهری و هه‌بهر شهق و زله داوه، ده‌ر مه‌جی له سه‌ر شانی سه‌ر له‌شکر و سه‌په‌هه‌بوو هه‌له‌که‌ندوو و خسته‌و نیه‌ته زیندانه‌وه، له رۆژی هاتنی سوپای متفقین بۆ ئیران به شمشیر به‌ر بوته سه‌ر سه‌هکوتی دوو ئه‌فسهری پایه‌بهرزی خۆی و سه‌ر و گویلاکی خۆیناوی کردوون (٤٣١).

ئه‌وه‌ی ره‌زاشا له‌گه‌ل سه‌په‌هه‌بوو و سه‌ر له‌شکر سوپای خۆی کردوون، ئه‌وانیش له‌گه‌ل ئه‌فسهرانی خواره‌وتر و ئه‌وان له‌گه‌ل ده‌ر مه‌جدار و سه‌ر بازی ئاسایی و هه‌ر هه‌موو دام و ده‌زگا سوپایه‌که‌ش له‌گه‌ل خه‌لکی ئاساییان کردوو. له یه‌ک رسته‌دا، له ئیرانی سه‌ر ده‌می ره‌زاشادا که‌س نه‌بوو به شیوه‌یه‌که له شیوه‌مان که‌ر امه‌تی نه‌شکیت و سوو کایه‌تی پئی نه‌کریت، ته‌نانه‌ت و هه‌زیری ده‌ربار و وه‌زیر مه‌کانی دیکه‌ی خۆی که یان ئه‌عدم کران یان که‌وتنه قوژبنی زیندانه‌وه.

دوای لایبرانی ره‌زاشا له سه‌ر حوکماتی ئیران و کرانه‌وه‌ی فه‌زای سیاسی و لات، خه‌له‌که‌که نه‌فه‌سه‌نیکی راحه‌تیان کیشا و توانییان بۆ ماوه‌یه‌کی که‌میش بیته به ئازادی قسه بکه‌ن و به‌ر ورا ده‌ربهرن و بنووسن. ئه‌میر ئه‌حمه‌دی ده‌ل‌ئیت "له ماوه‌ی مانگی شه‌ه‌ریومر تا ئابانی سالی ١٣٢٠ [واته ٣ مانگی یه‌که‌می دوای ده‌ر کرانی ره‌زاشادا]، سه‌ر جه‌م ١٥٠ حزب له ئیران بنیات نرا" (٤٧٨). دیاره ئه‌وه ره‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و به‌ندوبه‌سته بوو که ره‌زاشا له سه‌ر ئازادییه‌که‌وه لایه‌تییه‌کانی داناوو، زمانی خه‌لکی قه‌ل کردبوو و قه‌له‌می شکاندبوو. دانرانی که‌مه‌له‌ی ژیکاف و حزبی دیموکراتی کوردستان و فیرقه‌ی دیموکراتی ئازمه‌ر بایجانیش راست ده‌گه‌ر ئه‌وه بۆ هه‌مان ئه‌و سالانه و بۆشاییه‌که له نیوان لاچوونی ره‌زاشا و ئه‌و سالانه‌ی که محهمه‌د ره‌زاشای کوری هه‌یشتا بناغه‌ی دیکتاتوریه‌که‌ی خۆی قایم نه‌کردبوو.

ئه‌میر ئه‌حمه‌دی سه‌بار هت به حاجیه‌لی ره‌زم ئارا دهنووسیت تۆمه‌تی نزیکیه‌تی له حزبی تووده‌ی ئیرانی لیدرا به‌لام له پۆستی فه‌رمانده‌یی تیبی کوردستاندا خزمه‌ته‌کانی جیگه‌ی ده‌ست خۆشی لیکردن و له‌وه‌را و به‌زمه‌ی شه‌ر و ئازاو مه‌دا لیاقه‌تیکی باشی له خۆی پیشان دا [واته خه‌لکی باش سه‌رکوت کرد!] [٤٩٩]. له مه‌سه‌له‌ی ئازمه‌ر بایجاندا دهنووسیت "له ماوه‌یه‌که پینشتره‌وه [واته پینش ٢١ ی ئازمه‌ری ١٣٢٥ و هه‌زیری ئه‌رتش بۆ سه‌ر ئازمه‌ر بایجان و کوردستان]، کار به‌ده‌ستانی ئه‌رتش تهنه‌گ و فیشه‌کیان دابوو "ئاغاواتی نیشتمانی سه‌رست" ی وه‌ک زولفه‌قارییه‌کانی زه‌نجان و ئه‌سه‌له‌دار باشی و یه‌مینی. " (٥١٨). هه‌روه‌ها سه‌بار هت به سه‌فه‌ری پینشه‌وه‌ری و هه‌یه‌تی نوینه‌رایه‌تی فیرقه‌ی دیموکراتی ئازمه‌ر بایجان بۆ تاران که شه‌هید محهمه‌د حوسه‌ین خانی سه‌یفی قازیشیان له‌گه‌لدا بوو، دهنووسیت: "نیازی ئیمه له‌وه‌و تووژ و هاتوچۆیانه ئه‌وه‌بوو که سه‌رقال بن [واته ریه‌رانی ئازمه‌ر بایجان و کوردستان] تا ئه‌وه‌ی سوپای سوڤیه‌تی له ئازمه‌ر بایجان بچنه ده‌روه و ئه‌و تاوانبارانه پشتیوانی لاهه‌کیان نه‌مینیته." (٥١٧).

له‌وه‌ قوناغه‌دا ئه‌میر ئه‌حمه‌دی وه‌زیری جه‌نگی کابینه‌ی قه‌وامولسه‌لته‌نه بوو. گه‌رچی ئه‌و هه‌والانه‌ش و له کتیه‌که‌دا سه‌بار هت به کوردستان و ئازمه‌ر بایجان ده‌یدات زۆریان ناراستن به‌لام هه‌ندیک جار ناراستیه‌که ده‌گاته لووتکه‌ی تۆمه‌ت هه‌له‌بسته‌ن و درۆی زه‌ق کردن: "له ئازمه‌ر بایجان و کوردستان کار به‌ده‌ستانی پینشه‌وه‌ری و قازی محهمه‌د ده‌ستیان دایه جینایاتی ترسناک و خه‌لکانییه‌کیان به‌ناوی کۆنه‌په‌رست و لایه‌نگری کۆنه‌په‌رستیه‌وه کوشت و تاقمی‌کیان له ئه‌فسه‌ران و ئه‌فرا‌دی نیزامی و ئاغاوات و بازارگانان کوشت." (٥١٣) هه‌موان ده‌زانن که له ماوه‌ی ده‌سه‌لاتداریه‌تی کۆماری کوردستاندا تاچه‌که‌سیک که کووژرابیته "مه‌حموودیان" بوو له مه‌هاباد، که ئه‌ویش به بی‌ئاگاداری

حکومەتی کوردی کووژرا و کاتی پێشەوا هەوڵەکە ی ژنەفت، بۆی گریا. ئە ی کامەن ئەو قەتڵ و کوشتارانە لە کوردستانی هێمن و بێ ئاژاوە کە جەنابی تیمساری ئەرتەشی شاهەنشاهی دەفەر مویت؟

لایەرە ۵۲۲ ی کتێبە کە بە هەمان شیوە پرە لە درۆ و هەلبەستراو سەبارەت بە بارزانیهکان و نەمران شیخ ئەحمەد و مەلا مستەفا بارزانی و ئێعدامی پێشەوا و قازییهکانی تر.

کتێبە کە باسیکی راستەوخۆی بۆکانی تێدا نییه بەلام لە چەند شوێندا کە هەوآلی مەهاباد رادەییئیت بۆکانیش دەگریتهوه، بۆ نموونەله شەری پشدریهکاندا کاتی سەرەک هۆزەکانی ناوچە ی بانگی مەهاباد کردوو و سوارە ی لێ خواستون و بردوونی بۆ شەری سەردەشت و سەلماس، یەک لەو سەرەک هۆزانه مەزنی هۆزی دێبوکری بووه، هەروەها کاتی ناوی هۆزەکان دەبات و دەلی ئەوه و ئەوه و هتد.... واتە هۆزی دیکە ی جگە لەوانیش لە لەشکرکیشانە کەدا بەشدار بوون- ئەوه، دوور نییه بەگزاده ی فهیزو لآبەگیش بگریتهوه.

یان لە دوو سەفەری رەزاشا بۆ مەهاباد، کاتی سوارە ی عەشایر چوونەتە پیشوازی و بە شانازی ئەوهوه رەمبازی و جلێت بازییان کردوو، گومان نییه دەبی سوارە ی عەشیرهتی دێبوکری، گەورک و بەگزاده ی لای بۆکانیش بەشدار بیان تێدا کردبیت.

